

“BANATUL – GHIMPELE DIN INIMA CELOR CARE CONDUC ȚARA ASTA”

Întotdeauna Banatul și Timișoara au fost un soi de ghimpe în inima celor care au condus țara asta. Chiar și înainte de război s-a întâmplat așa. De-a lungul biografiei mele literare, am avut prilejul să cercetez și să scriu, de pildă, despre un fenomen absolut unic în cultura românească – scriitorii țărani din Banat, prin urmare să cercetez în profunzime o zonă a culturii românești care este realmente ignorată. Repet, motivele sunt convins că întotdeauna au fost de ordin politic.

Întotdeauna Banatul a fost vârf de lance. Ceea ce s-a întâmplat în 1989 este elocvent. Există aici o extraordinară deschidere către ceea ce înseamnă valorile europene, către Europa Centrală, în primul rând, dar și către Europa cea mare. Or, această deschidere a fost și este și, cu siguranță, va fi întotdeauna extrem

de diferită de deschiderea și atracția zonei de sud, de pildă, a României față de zona Levantului, zona orientală, către zona turcească și așa mai departe. Probabil că acest pattern a stârnit întotdeauna nemulțumirea, a fost privit cam pieziș și, de aici, sigur, consecința politică: această tratare a Banatului, în miezul unui paradox. Pentru că, dacă mergi, de pildă, la București și spui că esti timișorean, toată lumea exclamă, așa, cu admirație: „Vai, Timișoara!”. Dar, de fapt, poate este și invidie, poate este și un soi de instinct de autoapărare al celor din București față de ceea ce poate veni și ceea ce este semnificativ, pregnant, cu impact venind dinspre vest. Noi, aici, la Timișoara, spre deosebire de restul României, nu trăim la est de vest, noi trăim chiar în vest. Asta este, cred, o deosebire fundamentală. România toată este la

est de vest. Noi suntem în vest.

Cred, așadar, că funcționează un instinct de apărare. Timișoara, liniștit, poate fi capitala României. Și, dacă ar fi capitala României, ar fi un lucru extraordinar de interesant, pentru că lucrurile ar fi cu totul și cu totul altfel. Întotdeauna Timișoara a fost, cum ziceam, vârf de lance. Să ne uităm numai la marile performanțe de ordin, să zicem, citadin. În Timișoara a fost primul tramvai, Timișoara a fost primul oraș cu iluminat public, cu iluminat electric, Timișoara a fost prima, Timișoara a fost prima... Timișoara a declanșat revoluția. Am stat o săptămână în marea singurătate a revoluției române și nimeni nu mișca un deget. Asta este povestea.

MARIAN ODANGIU
scriitor

Din poezia frumoasă a lumii

Radu GYR

*N-ai lăuda de n-ai știi să blestemi,
Surâd numai acei care suspină,
Azi n-ai iubi de n-ar fi fost să gemi,
De n-ai fi plâns, n-ai duce-n ochi lumină.*

Cântec deplin

*Și dacă singur rana nu-ți legai,
Cu mâna ta n-ai unge răni străine.
N-ai jindui după frânturi de rai
De n-ai purta un ciob de iad în tine.*

*Că nu te-nalți din praf dacă nu cazii
Cu fruntea jos, în pulberea amară,
Și dacă-nvii în cântecul de azi
E că mureai în lacrima de-aseară.*

LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI • LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI

IOAN HAȚEGAN
ISTORIC

Este un monument de arhitectură religioasă, ridicat în stil maur (unii mai zic bizantino-arab) între anii 1864 și 1865, după planurile arhitectului vienez Ignaz Schumann. Exteriorul are o fațadă monumentală pe str. Mărășești, cu două turnuri și este placat cu plăci ceramice de diverse culori, oferind o cromatică plăcută ochiului. În interior are patru ferestre mari și 24 mici; turnurile, așezarea umedului la mijloc, lipsa grațiilor la corul femeilor sunt elementele care definesc stilul neolog al acestui așezământ. Orga se instalează în anul 1866. Pot intra 3.000 de persoane. Povestea întemeierii sale este interesantă. La 16 decembrie 1863, rabinul Mauriciu Hirschfeld își preia atribuțiile și cere adunării generale a comunității construcția unei noi sinagogi. Însuflețirea a fost mare, dar uriașă a fost munca de Sisif a adunării fondurilor. Până la urmă s-a ajuns la un împrumut (generos, ce-i drept!) și în 1864 încep lucrările propriu-zise. A costat circa 200.000

SINAGOGA DIN CETATE

de coroane. Pe 19 septembrie 1865, are loc sfințirea sinagogii. Participă evreii timișoreni, oficialitățile locale, civile și militare. Ultima piatră a construcției este pusă de reprezentanții garnizoanei (că, de! tradiția așa cere). Sfințirea este oficiată de prim-rabinul M. Hirschfeld. Președintele comunității mozaice, Schumann, predă cheia sinagogii prim-rabinului. Corul dirijat de H. Hirschel și cantorul G. Weiss încântă asistența, iar Ingaz Eisenstädter - celebru timișorean - dă citire unui act memorial ce face sinteza etapelor petrecute până atunci. Cu aceasta, marea sinagogă își începe lungul periplu în serviciul comunității mozaice. Oficiază figuri proeminente ale cultului mozaic, au loc întruniri importante pentru soarta comunității. Se desfășoară și mai multe acțiuni de renovare, ultima aflată în curs. Odată cu plecarea evreilor timișoreni spre Țara Sfântă, lăcașul este folosit tot mai rar. El rămâne însă, alături de alte biserici, case de rugăciuni etc. un exemplu al modului în care timișorenii de diverse naționalități și confesiuni au știut să trăiască împreună, fără discriminări, fără ură și fără părtinire.

Foaia de Giarmata

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Este un efort al comunității, ca să sprijinim cazurile cu nevoi sociale!

Virgil BUNESCU - primarul comunei Giarmata

Entuziasmat și cu planuri mari pentru comună. Așa l-am găsit pe domnul Virgil Bunescu, primarul comunei Giarmata.

Domnule primar, sunteți hotărât să construiți mai multe imobile pentru cazurile sociale din comună. De ce ați luat această decizie?

▶ Pe lângă faptul că acest proiect este o necesitate, a fost și o promisiune electorală și vreau să o respect! Avem multe cereri și îmi doresc să construiesc în acest mandat 30 de case pentru cazurile sociale. Avem o parte din

bani și cu ce o să mai primim de la CJT Timiș sper ca în acest an să reușim să construim 10-12 imobile.

Cum de au ajuns atâția oameni pe drumuri, fără o locuință?

▶ Comuna Giarmata era locuită în trecut de etnici germani. După ce au plecat masiv în Germania, au venit în sat români de peste tot din țară și au primit casele nemților. Populația s-a mărit, au ajuns să locuiască într-o casă 2-3 generații și s-a creat o situație în care erau mai mulți locuitori și tot mai puține imobile. Plus că, în urmă cu câțiva ani mulți dintre nemți s-au întors să-și revendice casele. Așa că, mulți au rămas pe drumuri și au venit la Primărie să ceară ajutor.

Cum a-ți rezolvat această problemă?

▶ Pe unii i-am cazat în grădinița veche, dar sunt mulți și vreau să-i ajut! Țin neapărat să le construiesc case decente, cu condiții bune de trai, ca să nu le lipsească nimic și să aibă acces la toate utilitățile.

Cum pot intra în posesia caselor?

▶ Pe baza cererilor depuse. Casele sociale vor fi proprietatea Primăriei și vor fi date celor care au nevoie cu titlul de închiriere. Va fi o sumă mică, dar cei care intră în posesia unui imobil social trebuie să plătească și utilitățile și să le întrețină, evident, în condiții bune.

INTERVIU REALIZAT DE
DAIANA LARIȘA ROȘCA

BISERICA ORTODOXĂ DIN GIARMATA

„BISERICA ESTE O FAMILIE, UN LOC ÎN CARE OMUL ÎȘI GĂSEȘTE LINIȘTEA...”

MONICA GAIȚA

Biserica Ortodoxă din Giarmata a fost înființată în 1946 și sfințită de către protopopul Timișoarei, Patrichie Țiucra. În 1976 a fost construit turnul parohiei, iar patru ani mai târziu, altarul. Legenda spune că edificiul i-a aparținut unui neamț. Casa acestuia a fost transformată mai întâi într-o școală germană, apoi în cămin cultural, iar în cele din urmă în lăcaș sfânt.

Această biserică se remarcă printr-o pictură caldă, expresivă ce vorbește despre Evanghelie într-un mod deosebit. Un sentiment aparte îți transmit și cele două icoane făcătoare de minuni ale Mântuitorului Iisus Hristos și Maicii Domnului, care încadrează într-o armonie perfectă ușa altarului.

„Aceste icoane sunt vechi, de când a fost construită biserică. Credincioșii mi-au spus că în special icoana Mântuitorului Iisus Hristos le transmite un sentiment de pace și binecuvântare. Au fost mulți care aveau boli trupești și sufletești, dar care s-au rugat cu lacrimi în ochi și au fost vindecați”, ne-a spus cu credință preotul Ștefan Marcu.

În fiecare Duminică, biserica ortodoxă din Giarmata este plină de credincioși care vin din tot județul să asiste la sfânta evanghelie.

ȘCOALA DIN CERNETEAZ VA AVEA AFTER-SCHOOL!

SABINA LIVESCU

În Giarmata numărul persoanelor active este în creștere. Din dorința de a le oferi un trai decent copiilor, tot mai mulți părinți sunt nevoiți să petreacă cât mai

mult timp la locul de muncă. Pentru a rezolva această problemă, profesorii din Cerneteaz vin în sprijinul părinților cu un program de after-school bine pus la punct.

Până și cei mai exigenți părinți vor fi mulțumiți. După terminarea cursurilor, elevii vor putea servi la școală, o masă caldă și gustoasă. Cei mai buni dascăli îi vor supraveghea și îi vor ajuta, pentru ca învățăceii să ajungă acasă cu temele corect făcute.

Continuitatea procesului educațional îl avantajează pe copil. La after-school personalul este specializat și instruit să le ofere elevilor un bagaj consistent de informații, atât de necesare în buna creștere și dezvoltare.

Nici activitățile extracuriculare, precum jocurile și excursiile nu vor lipsi. Noul program și activitățile care se vor desfășura în cadrul acestei unități de învățământ îi permite să concureze lejer, cu orice școală bună din județul Timiș. Prin acest material, profesorii îi îndeamnă pe locuitorii comunei să aleagă școala din Cerneteaz, pentru ca odraslele lor să aibe parte de o educație aleasă.

Foaia de Săvârșin

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Martie, stă pe pragul calendarului și în prejma acestei luni cu „parfum de femeie”, „Foaia de Săvârșin”, printr-un fragment de testament, vă aduce din Vatra Regală, mai aproape de suflet, pe regina care a confirmat prin „povestea vieții sale”, convingerea lui Nietzsche: „Caracterul este destin”. Regina care a dat o cu totul altă dimensiune, rolului femeii în politica românească: Regina Maria.

ȚĂRII MELE ȘI POPORULUI MEU,

Când veți ceti aceste slove, Poporul meu, eu voi fi trecut pragul Tăcerii veșnice, care rămâne pentru noi o mare taină. Și totuși, din marea dragoste ce ți-am purtat-o, aș dori ca vocea mea să te mai ajungă încă odată, chiar de dincolo de liniștea mormântului. Abia împliniseram 17 ani, când am venit la tine; eram tânără și neștiutoare, însă foarte mândră de țara mea de baștină și am îmbrățișat o noua naționalitate m-am străduit să devin o bună Româncă. (...)

Nimeni nu e judecat pe drept cât trăiește: abia după moarte este pomenit sau dat uitării. Poate de mine vă veți aminti deoarece v-am iubit cu toată puterea inimii mele și dragostea mea a fost puternică, plină de avânt: mai târziu a devenit răbdătoare, foarte răbdătoare. (...)

Te binecuvântează, iubită Românie, țara bucuriilor și durerilor mele, frumoasă țară, care ai trăit în inima mea și ale cărei cărări le-am cunoscut toate. Frumoasă țară pe care am văzut-o întregită, a cărei soartă mi-a fost îngăduit să o văd împlinită. Fii tu veșnic îmbelșugată, fii tu mare și plină de cinste, să stai veșnic falnică printre națiuni, să fii cinstită, iubită și pricepută.

Vasile Todi INVITAT AL LICEULUI DIN SĂVÂRȘIN

Prof. ANA MARIA POPA

În cadrul Proiectului educațional „Festivalul național al șanselor tale”, la Liceul Tehnologic Săvârșin s-au desfășurat mai multe activități educative cu elevii claselor de gimnaziu și liceu. Cu această ocazie, școala noastră a fost onorată de prezența, în mijlocul elevilor, a scriitorului Vasile Todi, președintele Uniunii jurnaliștilor din Banatul Istoric.

Locuitor al „Vetrei Regale”, scriitorul Vasile Todi le-a vorbit copiilor despre prietenia cărților, singura avuție care nu se poate pierde și nu se poate fura. Din cuvintele sale, copiii au înțeles că „lectura este un drum care duce copilul spre om și omul mai departe, spre omenie, făcându-l mai bun și mai înțelept. Grație cărților, ne putem regăsi pe noi înșine în năzuințele noastre omenești cele mai înalte, a ne înțelege mai bine și a ne realiza.”

Pentru scriitorul Vasile Todi, cele două cuvinte „carte” și „părinți” sunt sacre. Dacă, cărțile ne luminează mintea și sunt hrana sufletului, părinții care ne-au dat viață sunt „singurii sfinți pe care îi putem atinge în viață”. Ei sunt responsabili de copilul care va fi tatăl omului de mai târziu, pe care va trebui să-l dea societății.

Această întâlnire va rămâne o neștearsă amintire pentru cei care au avut bucuria de a fi prezenți.

Vă mulțumim, maestre!

DOAMNELOR ȘI DOMNIȘOARELOR,

Luna martie ce stă să vină, este, dincolo de orice tăgadă, o lună închinată în întregul ei, dumneavoastră. Dacă pentru ziua de 1 Martie, încă se contrazic istoricii, zi în care dacii vedeau despărțirea a două anotimpuri, zi transformată de romani într-un simbol al primăverii, pentru ziua de 8 Martie, lucrurile sunt mai limpezi. Statutul ei social, fiind impus de Clara Zetkin, în 1910, la așa-numita Conferință a Femeilor Socialiste de la Copenhaga, drept „Ziua Internațională a Femeii”.

Și totuși, Ortodoxia nu și-a asumat ziua de 8 Martie ca zi închinată femeii. Dacă ar fi să vorbim de o zi pe care Ortodoxia o închină femeilor, aceasta este Duminica Femeilor Mironosițe, a treia duminică după Învierea Domnului. Femeile Mironosițe sunt cele care au urmat, au slujit lui Hristos atât înainte cât și după moartea Sa și au vestit pentru prima dată că El a înviat din morți. Potrivit Sfintei Scripturi, ele au plecat de la mormânt „cu frică și cu bucurie mare ca să vestească ucenicilor Lui” (Matei 28, 18). „Dar când mergeau ele să vestească ucenicilor, iată Iisus le-a întâmpinat zicând: Bucurați-vă!” (Matei 28, 9).

Cu aceste cuvinte întâmpină Biserica femeia.

Ei bine, acum, din pragul acestei luni, vă urez dumneavoastră tuturor, ani mulți de viață. O viață, însoțită mereu de sănătate și de bucuria de ai avea mereu alături, pe cei dragi dumneavoastră.

CHEORGE PLES

MEMBRU ÎN SENATUL UNIUNII JURNALIȘTILOR DIN BANATUL ISTORIC

DOR DE EMINESCU

”bucură-te cel ce-n moarte printr-o carte ni te dai
bucură-te-nveșnicirea Eminescului Mihai.”

(VALERIU ANANIA, „IMN”)

Ediții NEMOIANU

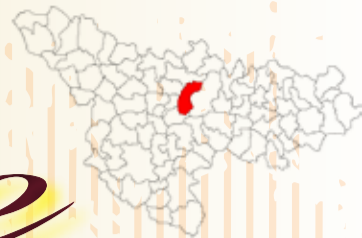
Sub genericul „DOR DE EMINESCU”, la Liceul Tehnologic Săvârșin s-a desfășurat marți, 15.01.2013, o manifestare dedicată „omului deplin al culturii române” (C. Noica). Momentul omagial a debutat cu prezentarea vieții și activității literare a celui ce e numit „POET ABSOLUT”. Elevii școlii noastre au recitat poezii ce au sensibilizat sufletele celor prezenți. Programul s-a desfășurat în laboratorul de informatică, sub coordonarea profesorilor de limba și literatura română (prof. Mărgineanu Violeta, Popa Ana Maria și Cătană Flavius).

Foaia de Remetea Mare

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Domnule primar, sunteți nerăbdător să primiți bugetul pe 2013. Care este primul lucru pe care îl veți face pentru comună?

► Am multe proiecte pentru această comună. În primul rând, mă zbat să fac o canalizare bună, atât în Remetea Mare cât și în Ianova. Proiectul

a fost depus pe structura 3:22 încă din 2010. Așteptăm banii și de la Consiliul Județean Timiș ca să ne putem apuca de treabă.

Care este valoarea acestui proiect și în cât timp vor avea canalizare, locuitorii comunei Remetea Mare?

► Valoarea acestei investiții este în jur de 2,5 milioane de euro. Este o sumă mare. Din această cauză am așteptat atâția ani, ca să facem rost de bani. Nu e ușor... dar, fac tot posibilul ca în acest mandat, sătenii mei să aibă canalizare și condiții bune de trai.

Canalizare și apă, pentru un trai decent

Ilie GOLUBOV, primarul comunei Remetea Mare

Apă aveți în comună?

► Avem, dar nu în totalitate. Dacă ar fi să vă spun în procente, în comuna Remetea Mare în jur de 85% dintre săteni au deja apă, iar în Ianova... aproximativ 50%.

Și restul?

► Vor avea și ei! În acest an, mă zbat să curgă apă la toate robinetele din comună. Am planuri mari, dar cu multă muncă și perseverență, sper să le duc la bun sfârșit.

INTERVIU REALIZAT DE
LARIȘA ROȘCA

TINERII DIN REMETEA, PRIMESC TEREN PENTRU CASE!

Andrada CĂDARIU

Primăria din Remetea Mare prin legea 15, pune la dispoziția tinerilor din comună, 60 de parcele de pământ pentru construcția unor locuințe.

Beneficiarii pot fi persoane cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani, cu domiciliul în Remetea Mare și care nu au o casă sau un teren destinat construirii de locuințe. Cei care primesc teren gratuit de la Primărie au obligația de a începe construcția casei în termen de un an de la data atribuirii terenului. Trebuie menționat faptul că, întreaga construcție se face pe cheltuiela beneficiarului, Primăria punând la dispoziție gratuit doar terenul și proiectul de construcție al casei.

Terenurile se atribuie în folosință gratuită, în limita suprafețelor disponibile, prin hotărâre de consiliu local, în ordinea de prioritate. Conducerea comunei, speră ca până la sfârșitul lunii aprilie, tinerii să intre în posesia terenurilor pentru construcția unor locuințe noi.

ÎMBOGĂȚIT DE NOUA AUTOSTRADĂ!

OANA LUNCAN

Autostrada Vestului îi face fericiți pe locuitorii din Remetea Mare. Aproximativ 40 de persoane care au pământ în calea autostrăzii au primit bani frumoși pentru a renunța la terenurile din zona șoselei de mare viteză.

Adrian Cioca este unul dintre fericiți. Are în total cinci hectare de pământ, exact în autostradă. Dacă prin terenul unora drumul trece pe trei hectare, la Adrian Cioca șoseaua „calcă” doar 18 ari (1.800 mp) pentru care a primit aproximativ 17.000 de euro.

Din banii intrați deja în cont, omul a început renovările la casa bătrânească din sat. „Îmi fac aici în spate o construcție, o baie, o bucătărie, încă o cameră și o anexă, banii sunt bine veniți pentru că și așa, terenul nu avea o valoare prea mare”, a explicat Adrian Cioca.

Barbatul norocos și-a mai făcut în curte și o fântână adâncă de 100 de metri care l-a costat în jur de 2.500 de euro.

BALTA DE LA IANOVA

ESTERA ROSENBLUM

Balta de la Ianova, situată la 20 de km de Timișoara este punctul de atracție preferat de iubitorii de pescuit și de agrement. Lacul de acumulare are o adâncime de aproximativ 3 m și este populat cu 10 specii de pești. Fundul apei mălos, înconjurat de stuf oferă unor specii de pești precum bibanul, carasul, știuca și șalăul mediul perfect pentru creștere și împerechere.

Lacul artificial de la Ianova este înconjurat de o pădure deasă, dar și de o pășune întinsă unde poți campa liniștit. Peisajul mirific, glasul păsărilor, adierea ușoară a vântului a transformat acest loc în „raiul împătimitilor de pescuit”. Așa se face, că în fiecare vară sute de turiști din toate colțurile județului vin să se relaxeze pe balta de la Ianova.

„Balta de la Ianova este principalul obiectiv turistic al comunei Remetea. Atât vara, cât și iarna avem mulți pescari care stau cu săptămânile pe baltă. E adevărat că ne aduce și bani la bugetul comunei și tocmai din această

cauză, ne dorim ca în acest an să construim și câteva pensiuni în jurul lacului. Planul urbanistic a fost aprobat și sperăm să ne ajungă banii pentru a îndeplini și acest obiectiv”, ne-a declarat Ilie Golubov, primar al comunei Remetea Mare.

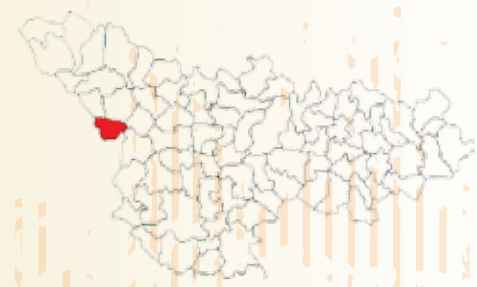
Pescuitul este permis pe toată suprafața lacului și în orice perioadă, exceptând prohibiția.

Foaia de Jimbolia

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Personalități jimboliene

Dr. Ștefan COSTEA

Înainte de a mă întâlni cu domnul dr. Ștefan Costea, mă gândeam că și munca este o boală, altfel nu ar exista... medicina muncii!

În familia Costea, toți membrii ei, slujesc la altarul sănătății. Camelia, singurul copil al soților Costea, este

medic în Franța, doamna Dana, în Timișoara, iar domnul Ștefan Costea, la noi la Jimbolia. Aici l-am și întâlnit, grăbindu-l cu „măcar trei-patru întrebări”. Îi mulțumim domnului doctor Ștefan Costea, acum și aici, pentru amabila primire.

Ce se întâmplă tot timpul în viața unui medic?

▶ Să învețe. O pot spune acum la maturitate că foarte multe din noțiunile, din teoriile, din medicamentele pe care le-am învățat în facultate nu mai sunt valabile. Au apărut lucruri noi, au apărut teorii noi, au apărut ipoteze noi, iar în ceea ce privește mijloacele terapeutice, s-au schimbat radical.

Din vremea tinereții?

▶ Din vremea tinereții au mai rămas câteva medicamente, numai câteva, în rest, noi trebuie să fim tot timpul la curent cu tot ce apare nou în domeniul medical pe plan mondial. Că din păcate nu le putem aplica datorită situației încă de la noi e cu totul altceva.

Pentru cine ați avut ascultare ca student și aveți recunoștință astăzi?

▶ Ștefan Drăgulescu, care mi-a fost asistent de grupă. Actualul rector, profesorul Ștefan Drăgulescu, care pe atunci era tânăr și care a fost foarte apropiat de noi și de care ne amintim cu foarte multă plăcere. Am mai avut asistent de grupă, un medic neamț, se chema doctorul Henning. Și acum fac foile de observație după modelul care ne-a învățat el. În toți acești ani i-am urmat modelul de neamț extrem de ordonat, extrem de precis. Ne-a învățat cum să facem o foaie de observație corectă care să cuprindă toate informațiile într-o anumită ordine normală, firească, și ni s-a imprimat atât de bine că și acum după atâția ani de atunci, mi-l amintesc și fac foile exact cum m-a învățat.

Domnule dr. Ștefan Costea, au apărut în ulti-

mii 17 ani, tot felul de vraci, de medici naturiști și așa mai departe. Vă simțiți cumva amenințați dumneavoastră, oamenii de carte și cu carte, care profesati medicina după îndelungi ani de studii de acești indivizi?

▶ Nu ne simțim amenințați de... Dar, categoric, suntem îngrijați pentru pacienții noștri, pentru că dacă această paramedicină vine doar ca să completeze tratamentul unui pacient nu ar fi nimic, dar dacă începe și încearcă să se substituie tratamentul clasic se pot întâmpla lucruri neplăcute și periculoase pentru starea bolnavului. Mi s-a întâmplat în carieră să văd bolnavi de epilepsie, de diabet insulino-dependent cărora acești tămăduitori, le-au întrerupt tratamentul medicamentos și l-au înlocuit cu ceaiurile și prafurile lor. Rezultatul fiind intrarea în status epilepticus sau în comă diabetică, punând în pericol viața pacienților. Deci nu am nimic cu acești oameni, cu acești tămăduitori, am văzut și rezultate extraordinare pe care unii pacienți le-au obținut cu ajutorul acestora, dar să nu se substituie medicinii clasice. Să fie un adjuvant, să nu fie mai catolici decât Papa.

INTERVIU REALIZAT DE
ANA-MARIA COTOȘPAN

SFATURI PENTRU CEL CARE VREA SA-ȘI SCHIMBE MODUL DE VIAȚĂ

DANIELA IACOBESCU

Taie-ți unghiile ca în nopțile de germinație să nu zgârii chipul soției.
Dacă suferi de podagră așteaptă revizuirea manualelor de botanică.
Fierbe ceai de sunătoare pentru orele când sosesc în vizită fantomele.
Retează capul curcanului ca acest mareșal senil să nu mai întreprindă niciodată nimic.
Construiește-ți un sicriu cu motor să poți ajunge la înhumare în condiții optime.
Fii familiar cu viespile care te înțeapă și nu le fura dreptul la opțiune.
Sparge oglinzile moștenite întrucât în adâncul lor viermuiesc imagini meschine.
Pe drumul încercării înfrățește-te cu morile de vânt ele croșetează și iarna.
În fața îndepărtării fii curajos există ceritudini și în burta rechinelor.
În toate împrejurările vieții consideră mărurii drept plantă universală.
Nu te lăsa la cheremul lămpii cu acetilenă și golește-ți singur buzunarele.
Descalță-te fără teamă și dansează polca pe covorul de mărăcini.
Adună ban cu ban și plin de încredere cumpără operele mele complete.
Ascultă-mi sfaturile cu înflăcărea specifică plopilor în vânt.
Iar încântătoarea ta trădare să aibă loc pe vreme de ploaie autentică.

ÎNTELEPCIUNEA CA DAR PENTRU COPILII NOȘTRI

„Omul trebuie să aibă și prieteni și dușmani. Prietenii îl învață ce trebuie să facă, iar dușmanii îl obligă să facă ce trebuie.” *Nicolae Iorga*

„Ca să înțelegi că ești prost trebuie totuși să-ți meargă mintea.”
Georges Brassens

„Este de o mie de ori mai bine să fii optimist și să te înșeli, decât să fii pesimist și să ai dreptate.” *Jack Penn*

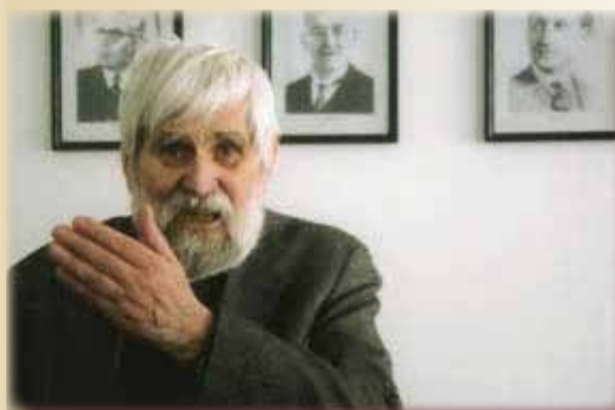
„Dacă găsești un drum fără obstacole, probabil că drumul acela nu duce nicăieri.”
John Fitzgerald Kennedy

„Timiditatea – un defect al oamenilor mari, tupeul – defectul oamenilor mici.”
Maurice Coyaud

„Nu trebuie să fii trist că n-ai fost remarcat. Fii trist că n-ai făcut nimic remarcabil.” *Confucius*

POETUL PETRE STOICA - OMAGIAT LA JIMBOLIA

KATHERINE SCHNEIDER

Pe 15 februarie, marele poet Petre Stoica ar fi împlinit 82 de ani. Cu acest prilej, la Jimbolia a avut loc un eveniment literar-artistic, în omagiul celui care a fost un bun poet, traducător, publi-

cist și colecționar de presă. Sfințirea monumentului funerar al poetului, expoziția de carte în memoriam și recitalul de poezii au fost doar câteva dintre activitățile pe care jimbolienii le-au făcut în amintirea acestei personalități marcante.

Petre Stoica s-a născut în Peciu Nou pe 15 februarie 1931. A făcut parte din „generația '60”, alături de Nichita Stănescu, Matei Călinescu, Mircea Ivănescu, Cezar Baltag, Modest Morariu și Vasile Gordu. Cetățean de onoare al orașului Jimbolia și al municipiului Botoșani, a fost decorat cu Ordinul național „Pentru Merit” în grad de Cavaler și a primit Diploma specială a comunității foștilor germani din Banat.

De-a lungul carierei a publicat 41 de volume de poezii. Pentru rezultatele deosebite și talentul de care a dat dovadă, membrii Uniunii Scriitorilor din Timișoara au declarat anul 2011, ca „Anul Petre Stoica”. Pe 21 martie 2009, poetul a încetat din viață la Jimbolia. Chiar dacă lumea culturală din Banat a pierdut o somitate, el continuă să trăiască în inimile iubitorilor de poezie, prin operele sale deosebite.

Foaia de Făget

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Sperăm că anul 2013, va fi pentru făgețeni un an ceva mai bun decât cel care a trecut

prof. Marcel AVRAM

*D*arnă frumoasă cu reverberații primăvăratică. La primăria orașului Făget, domnește ordinea și curățenia. Lucru firesc, veți spune, câtă vreme în fruntea ur-

bei făgețene, se află un dascăl de matematică. De acord cu dumneavoastră.

Aflat în biroul de lucru, domnul prof. Marcel Avram, primarul orașului Făget, ne primește ca pe „oamenii casei”, în fond, slujim aceleași comunități... Timpul domnului primar, e drămuț cu matură chibzuință, motiv pentru care, ca o dovadă de elementară politețe, vom fi cât mai laconici în curiozitatea noastră de reporter. Așadar:

Enumerați câteva obiective importante pe care le-ați finalizat în anul 2012?

- În anul 2012, am finalizat următoarele obiective:
- pavarea trotuarelor de pe străzile C. Lugoșului, Avram Iancu și Dorobanților;
  - asfaltarea străzii Unirii, C. Brediceanu, Ștefan Cel Mare, Victor Fenesiu;
  - demararea lucrărilor la Muzeul de Istorie

și Etnografie din Făget;

- reabilitarea drumului Făget-Bătești prin turnare de covor asfaltic pe porțiuni și a drumului Bătești-Brănești prin plombări succesive;
- pietruirea drumului Povergina-Bunea;
- reabilitarea căminelor culturale din Brănești și Temerești.

Cu ce speranțe și dorințe pășiți în Noul An?

► Sperăm că anul 2013, va fi pentru făgețeni un an ceva mai bun decât cel care a trecut și că împreună vom reuși să ne atingem obiectivele prevăzute în anul 2013.

Iată câteva dintre ele:

- obiective și priorități ale administrației locale;
- reabilitarea pieței agro-alimentare din Făget;
- realizarea unei stații noi de epurare și filtrare a apei împreună cu operatorul unic regional AQUATIM, precum și reabilitarea rețelei de apă-canal din oraș;
- asfaltarea străzilor rămase neasfaltate în orașul Făget;
- pavarea trotuarelor pe străzile Unirii, Calea Bichigiului, Coriolan Brediceanu, Mihai Viteazu, Piața Libertății;
- reabilitarea casei de cultură din orașul

Făget și a căminelor culturale care au mai rămas de reabilitat în satele aparținătoare;

- pietruirea pe toate străzile din satele aparținătoare;
- finalizarea lucrărilor la Muzeul de Istorie și Etnografie din Făget.

Ați intrat cu datorii sau restanțe în anul 2013?

► Cu toate că în februarie 2009 - la preluarea mandatului, am găsit Primăria Făget cu datorii de peste 60 de miliarde lei vechi, am reușit să încheiem anul 2012 cu o datorie de sub 6 miliarde lei vechi.

Un mesaj de început de an pentru toți locuitorii Făgetului?

► Le mulțumesc tuturor făgețenilor că pentru data primului mandat i-am simțit alături de mine și am ferma convingere că împreună cu ei voi reuși să duc la bun sfârșit toate obiectivele pe care mi le-am propus pentru acest mandat.

De asemenea le garantez că voi rămâne același primar, dedicat comunității, același om preocupat de oamenii orașului și de problemele acestora.

INTERVIU REALIZAT DE
PATRICIA LUP

ÎNVĂȚĂTURA REGĂSITĂ

GRAȚIAN NEAMȚU

A m întâlnit recent, în volumul „Școala din Bata în devenirea timpului”, semnat de doamna Delia Miculescu, lecția „Patria” - prezentă în „ABC-prima carte de cetire pentru elevii clasei I” tipărită de Iosif Moldovan, în anul 1907. Acest text, republicându-l, „ne zguduie și astăzi, după decenii de „uitare” a suferințelor ce s-au abătut asupra neamului românesc sub teroarea austro-ungară.”

PATRIA

Casa în care locuim noi și părinții noștri se numește casa părintească.

Lângă casa noastră părintească se află și alte case.

Oamenii care locuiesc în casele ce sunt în apropierea casei noastre părintești, sunt vecinii noștri.

Oamenii care au casele la un loc compun o comună.

Comuna în care locuiesc mai mulți oameni, este comună mare sau oraș.

Comuna unde locuiesc mai puțini oameni, este comună mică sau sat.

Mai multe orașe și sate laolaltă fac o țară.

Țara în care ne-am născut și în care locuim este patria noastră.

ATRAȚII ȘI OBIECTIVE TURISTICE DIN ZONA FĂGETULUI

MIRUNA LOTEANU

Biserica de lemn Bătești - secolul XVII, situată la 2 km de șosea, la ieșirea din Făget spre Deva.

Biserica de lemn Margina - ridicată în anul 1737 și pictată în 1784 are hramul „Cuvioasa Paraschiva”.

Casa memorială Sorin Titel Margina - expune documente, manuscrise și fotografii aparținând celui mai important prozator bănățean din soclul XX.

Colecția de artă populară „Letiția Clopoțel” Margina - conține exponate de port popular și țesături tradiționale secolele XIX-XX.

Casa Poștei Coșava. Aici a poposit o noapte domnitorul Alexandru Ioan Cuza în exilul spre Heidelberg.

Din albumul orașului nostru

Director departament publicitate: Ana-Maria COTOȘPAN | Tel.: 0745.856.779

Căutați
un editor pentru
cărțile
dumneavoastră?

Contactați-ne!

Telefon: 0754 426 526

REGIA AUTONOMĂ DE TRANSPORT
TIMIȘOARA

B-dul Take Ionescu nr. 56, 300074, Timișoara
Centrală: 0356803700; Fax: 0356003901

INSPECȚII TEHNICE PERIODICE LA R.A.T.T.

Stația I.T.P. din cadrul R.A.T. Timișoara efectuează inspecții tehnice periodice la cele mai bune prețuri de pe piață. Inspecțiile se fac la următoarele categorii de autovehicule:

- autovehicule cu masă tehnică max. autorizată sub 3,5 t;
- autovehicule cu masă tehnică max. autorizată peste 3,5 t;
- remorci și semiremorci cu sistem de frânare;
- remorci cu frânare inerțială;
- remorci fără sistem de frânare;
- vehicule care dețin C.I.V și sunt înregistrate pe primării.

De asemenea, efectuăm și verificări în urma ieșirii din reparație la vehiculele aparținând terților care prezintă o comanda scrisă (conform RNTR-1).

Ne găsiți în fiecare zi de luni până vineri de la 9 la 17 în Bvd. Dâmbovița, nr. 1/3, în depoul R.A.T.T., lângă centrul Alfa. Pentru detalii suplimentare apelați 0356 803 702 sau vizitați www.ratt.ro.

Tarifele inspecțiilor periodice (cu T.V.A.) sunt următoarele:

Nr.	Categorie	Tarif lei	Tarif reverificări siguranță (35%)	Tarif reverificări poluare (25%)	Tarif reverificări altele (10%)
1.	Autoturism	80	30	20	8
2.	Autoutilitară, microbuz sub 3,5 t inclusiv	100	35	25	10
3.	Autovehicul peste 3,5 t	120	40	30	15
4.	Remorcă și rulotă fără sistem de frânare	60	21	0	6
5.	Remorcă și rulotă fără sistem de frânare sub 3,5 t inclusiv	80	30	0	8
6.	Remorcă și semiremorcă peste 3,5 t	160	60	0	20

Relaxare la orice/
fiecare sfârșit de
săptămână
Stare de bine, stare de
normalitate
Generator alternativ
de energie pentru
întreaga săptămână

**CURA DE WELLNESS PENTRU
WEEK-END
COMPLEX HOTELIER PARC***
245 lei/persoană/pachet**

SERVICIILE HOTELIERE INCLUSE ÎN PACHET:

2 nopți cazare cu mic dejun tip buffet
masă în cont
pachet wellness

PACHETUL DE WELLNESS CUPRINDE:

piscină și saună
acces în sala de fitness

LA CERERE OFERIM:

dejun – 30 ron/persoană/zi
proceduri suplimentare

MENTIUNI:

onorarea solicitărilor se face în limita camerelor disponibile
procedurile se fac în zilele de vineri și/sau sâmbătă
pachetul de servicii are TVA inclus
taxa de stațiune, de 3 ron/persoană, se achită la recepție
pachet pentru regim de single: 285 ron/pachet

INFORMAȚII SUPPLEMENTARE ȘI REZERVĂRI:

Telefon: 0256/321.320

Fax: 0256/321.581

GSM : 0755.080.094

E-mail: rezervari@buzias.ro sau statiunemarketing@buzias.ro

O SĂPTĂMÂNĂ LA BUZIAȘ! HOTEL PARC***

845 LEI/PERSONĂ/PACHET

PACHETUL INCLUDE URMĂTOARELE SERVICII HOTELIERE:

CAZARE ÎN CAMERĂ DOBLĂ /SINGLE CU MIC DEJUN BUFFET ..... 6 NOPTI
DEJUN ȘI CINĂ ÎN SISTEM FIȘĂ ÎN ..... 6 ZILE
TRATAMENT LA ALEGERE ..... 5 ZILE

PENTRU CONSULTAȚIA MEDICALĂ SE PERCEPE UN TARIF
DE 20 LEI/PERSONĂ ÎN CAZ CĂ NU ESTE PREZENTAT
BILETUL DE TRIMITERE DE LA MEDICUL DE FAMILIE.
GRUPE DE AFECȚIUNI CE SE POT TRATA: cardiovasculare,
digestive, circulatorii, neurologice.

MENTIUNI:

Zilele de intrare sunt duminică sau luni dimineața, pentru a avea
continuitate la procedurile de tratament.

Pachetul de servicii poate fi oferit și pentru 12 și respectiv 18 zile.

Solicitările se confirmă în limita locurilor disponibile.

Baza de tratament vă pune la dispoziție: jacuzzi, duș subacval,
hidroterapie, masaj terapeutic, de relaxare, de tonifiere, kinetoterapie,
saună, fizioterapie, aplicații locale cu ceară de albine, terapie manuală,
drenaj limfatic, băi galvanice.

Oferim pachetul și în regim de single. VALOARE PACHET 965 LEI.

La cerere putem oferi pachetul în regim de demipensiune. VALOARE
PACHET 725 LEI, respectiv 845 LEI în regim de single.

Oferim pachetul pentru cazare cu mic dejun inclus + tratament la tariful
de 605 LEI/pers respectiv 725LEI în regim de single.

Acces în sala de fitness GRATUIT.

ACCES ÎN PISCINA HOTELULUI, TARIF DE 70 LEI/PERSONĂ

Accesul în piscină este inclus în pachet NUMAI dacă nu se optează
pentru alte proceduri de tratament.

Taxa de stațiune 2,5 LEI/persoană.

Pentru informații suplimentare și rezervări:

Telefon recepție hotel 0256.321.320 sau 0755.080.094

E-mail rezervari@buzias.ro; statiunemarketing@buzias.ro

www.buzias.ro

OFERTĂ VALABILĂ

Foaia de Obreja

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

„Achim Nica umilea prin modestie”

Otilia TICHELEA

„Achim Nica umilea prin modestie” o spunea Ioan Cojocaru, directorul Casei de Cultură din Caransebeș la una dintre întâlnirile comemorative dedicate marelui doinitor. Vorbele lui sunt întărite de cele ale bunului său prieten, interpretul de muzică populară, Ștefan Isac. „Deși valoarea lui ca doinitor îl plasa pe același podium cu numele mari ale scenei muzicii populare românești precum Irina Loghin sau Sofia Vico-veanca, Achim Nica, niciodată nu a pretins acest loc. Era foarte iubit nu numai în Banat ci mai ales în Ardeal”. Marele regret al apropiaților este că odată cu Achim Nica s-a dus și un tezaur inestimabil de doine, știute doar de el transmise prin viu grai de la generațiile din urmă și din păcate, neimprimabile. „A fost unic în folclorul autentic. Sunt doine bătrânești care s-au dus în pământ împreună cu el” ne-a destăinuit cu durere Ștefan Isac. Au rămas în urmă amintirile frumoase, petrecerile organizate împreună cu prietenii. „Stătea și la Obreja, în sat, dar cel mai bine se simțea la sălaș. Noi ne duceam acolo, cu carne și bere.

El pregătea țuica și focul și ne frigea cartofi în jăratec. Apoi începeam să cântăm. Când unul, când altul. Chiar dacă am fost de vârste diferi-

► Maestrul alături de Ștefan Isac

te am avut norocul să mă considere unul dintre cei mai buni prieteni ai lui. Ne-am cunoscut în 1964 fiind colegi la Orchestra Profesionistă „Doina Banatului” din Caransebeș alături de Ana Munteanu” a mărturisit Ștefan Isac.

Printre admiratorii marelui doinitor se numără și Petru Pop, primarul comunei Obreja: „Sunt

mândru că am fost contemporan cu Achim Nica. Am ce povesti copilului meu sau altora. Obreja este un sat vechi cunoscut a fi de pe vremea dacilor și romanilor, dar în ultimii 50 de ani a cunoscut o promovare excepțională în țară și peste hotare datorită acestui mare om. Am rămas odată cu moartea lui mai săraci sufletește. În memoria sa vom organiza în fiecare an un eveniment, iar cântecul atât de cunoscut „La Obrejan-tr-o grădină” va deveni ca un imn pentru sat” a afirmat edilul-șef. Achim Nica a fost un exemplu și pentru comunitatea locală. Era un om evlavios care făcea parte din corul bisericii ortodoxe unde excela și de această dată prin modestie, după spusele părintelui paroh, Petru Itineantu. „Amintirea lui Achim Nica trebuie păstrată. Eroii nu mor decât atunci când cad în uitare. Mormintele lor devin pentru ceilalți vetre de lumină”.

Achim Nica este singurul interpret de muzică populară din Banat căruia i s-a acordat titlul de cetățean de onoare al Bucureștiului în anul 2001, după ce în 1997 a fost distins cu titlul de cetățean de onoare al municipiului Caransebeș, apoi al Timișoarei și bineînțeles al comunei sale natale, Obreja.

Sfaturi creștine

Isus - fiul lui Sirah

De faci bine, să știi cui faci, și vei avea mulțumire pentru fapta ta bună.
Fă bine celui binecredincios și vei afla răsplătire, dacă nu de la el, de la Cel Preaînalt.

Nu este bine pentru cel care pururea petrece în răutăți și nu dă milostenie.

Dă celui binecredincios, și să nu ajutorezi pe cel păcătos.
Fă bine celui smerit, și nu da celui nelegiuit.

Nu râvni izbânda păcătosului, căci nu știi care cum se va sfârși.

Nu-ți face plăcere din plăcerea nelegiuitului; adu-ți aminte că nu vor rămâne nepedepsiți până la iad.

Stai departe de omul care este în stare să ucidă și nu te vei teme nicicum de moarte.

Cercetează cât poți pe aproapele tău și ia sfat de la înțelepți.

LA IAZ AMPRENTA ROMANĂ SE GĂSEȘTE LA TOT PASUL

AIMEE LAZĂR

„Istoria celor patru localități (Ciuta, Iaz, Obreja și Var) aparținătoare comunei Obreja se pierde în negura timpului. Situație în imediata apropiere a așezării civile de la Tibiscum, ridicată la rang de municipiu, în localitățile Iaz și Ciuta amprenta romană se găsește la tot pasul. În perimetrul localităților Iaz și Ciuta au fost descoperite o seamă de obiecte arheologice romane de mare valoare. Între satele respective a fost descoperit o porțiune din drumul roman care ducea de la Tibiscum la Ulpia Traiana. Pe teritoriul satului Iaz a fost descoperită o vilă rustică și câteva fragmente de marmură cu inscripție latină. Este vorba de o placă rotundă de marmură ce constituie un altar închinat zeului Apolo pentru sănătatea împăratului Caracalla; altarul a fost ridicat în numele guvernatorului L. Marius Perpetuus prin grija lui P. Aelius Gemellus, comandantul unei cohorte în anul 214.

Retragerea aureliană nu a însemnat dispariția comunităților umane. Legați de glia de pământ, noile familii formate din amestecul elementului autohton cu cel colonizat vor forma nucleul așezărilor umane, care datorită frământărilor sociale, dar mai ales militare, au fost nevoite să se mute când

înspre locuri împădurite când mai spre câmpia mănoasă. În aceste condiții de viață își găsește explicația, prezența unor numiri de locuri ca Sat bătrân, Sat bătrân mic, Traianul, Vârciorova, Calova și încă multe altele.

Iaz, este atestat documentar în anul 1840, dar în perimetrul localității au fost descoperite așezări omenești din prima epocă a fierului și în mod deosebit din perioada romană. O fostă așezare medievală este pe locul numit Traian și aici sunt descoperite imense mărturii de locuire romană.

Așezarea civilă de Tibiscum se întindea efectiv și în actualele hotare ale satului Iaz, ea dăinuind până prin sec. XIII. Cert este că vatra satului Iaz s-a mutat în mai multe locuri cunoscute astăzi sub numele de Traian (Troian), Sat Bătrân Mare, Sat Bătrân Mic, ca în final să se stabilească pe actuala vatră la „drumul mare” sub numele de Iaz. Cauzele mutării trebuie căutate în deseale inundații produse de râul Bistra și Axinul.

Documentele de punere în posesie și actele de vânzare-cumpărare fac amintire de localitatea Iaz, începând cu anul 1840 după cum urmează:

- în diploma regelui Matei Corvin datată la 3 septembrie 1480;
- în diploma dată de Pavel Chinezul la 10 mai 1485 lui Ladislau fiul lui Iacob Raț, acesta primește moșia Iazului de la Nicolae Bizere;
- în anul 1572, cu ocazia unui proces care s-a ținut la Caransebeș, se amintește de Ioan Pribek de Iaz. Documentele, pe măsură ce timpul se scurge, cresc ca număr și în foarte multe este consemnată localitatea Iaz. Fericirea face să rămână consemnat pentru vecie conflictul iscat între trupele generalului Bem și preotul din Iaz, Ioan Ionescu. Însemnarea face parte dintr-o cronică a satului Iaz, scrisă și atașată la o Evanghelie de București, tipărită în anul 1750”.

Fragmentul este rodul unor cercetări istorice și se găsește pe pagina de Internet a comunei Obreja (www.obreja.ro)

Foaia de Oțelu Roșu

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

CEA MAI FRUMOASĂ SCRISOARE DE DRAGOSTE

Între 11 și 15 februarie, elevii de la Liceul Bănățean din Oțelu Roșu au fost încurajați de profesorii de limba și literatura română să-și aștearnă pe hârtie, în preajma Zilei Sfântului Valentin, cele mai frumoase sentimente de dragoste față de persoana iubită. Scrisorile au fost adunate într-o cutie special, amplasată în holul principal al instituției. Cupidon, celebrul zeu al iubirii le-a citit pe toate și le-a livrat sufletelor considerate pereche, chiar de Ziua Îndrăgostiților. Evenimentul, denumit sugestiv „Săptămâna Valentine's” a inclus și concursul „Cea mai frumoasă scrisoare de dragoste”. „Câștigătorii au fost desemnați pe 15 februarie, când au fost chemați să-și ridice și premiile” ne-a spus Cristian Pop, președintele Consiliului Elevilor de la Liceul Bănățean. Cei mai romantici s-au dovedit a fi elevii: Baci Nicoleta din clasa a IX-a Uman - locul I, Preda Gabriela clasa a XI-a M.I. - locul II și Busu Dayana din clasa a XI-a Uman - locul III.

Prof. OTILIA TICHELEA
- consilier școlar

UNIREA PRINCIPATELOR ROMANE

Sub egida Reuniunii Culturale Științifice „Astra”, la Liceul Bănățean a avut loc în data de 24 ianuarie aniversarea Unirii Principatelor Române. În cadrul programului, elevii au prezentat referate, au recitat poezii, au vizionat o prezentare în Power Point despre evenimentul de la 1859 și personalitatea domnitorului Alexandru Ioan Cuza și au pus în scenă povestirea „Moș Ion Roată și Unirea” de Ion Creangă în interpretarea elevilor Alexa Alexandra, Ilioni Miriam, Puiu Lea, Lungu Dalisa și Raca Andra. De asemenea a fost organizat și un concurs pe teme istorice despre „Viața și activitatea lui Alexandru Ioan Cuza”. Aniversarea s-a încheiat cu o vizită la Muzeul „Tiberiu Boscaiu”.

Mihaela FALA
- consilier educativ

CERCUL DE ISTORIE „GENERAL MOISE GROZA” AL LICEULUI BĂNĂȚEAN DIN OȚELU ROȘU

Cercul de istorie „General Moise Groza” de la Liceul Bănățean din Oțelu Roșu s-a implicat în activități didactice, specifice - începând cu anul școlar 2012-2013. Are activități de parteneriat cu Muzeul de Istorie și Etnografie al Regimentului de Graniță Nr. 13 din Caransebeș, cu Casa de Cultură din Oțelu Roșu, Reuniunea Cultural-Științifică Astra - Despărțământul Oțelu Roșu s.a.

Activitatea cercului este coordonată de către profesorii de istorie Sandu Valentin și Oprisoni Adriana, cuprinzând elevii: Patrulescu Sandrina - clasa a V-a B, Onici Razvan - clasa a V-a B, Boghian Tiberiu - clasa a V-a C, Mezinescu Daria - clasa a VI-a A, Petre Alexandru - clasa a VII-a C, Wainrauch Lorena - clasa a VIII-a A, toți de la Școala cu clasele I-VIII Nr.1 din Oțelu Roșu.

De la Liceul Bănățean din Oțelu Roșu sunt în cadrul Cercului de Istorie cuprinși elevii: Giurea Nicoleta - clasa a XI-a U, Taifas Andreea - clasa a XI-a U, Bălănescu Dariana - clasa a XI-a U, Pecol Nicoleta - clasa a XI-a U și Urban Eleonora - clasa a XI-a U.

Prof. SANDU VALENTIN

Elevii implicați în activități de cercetare și documentare au participat la proiectul „Arheologia - poartă spre trecut” de la Jupa „Tibiscum”. Acum, membrii cercului strâng date despre Is-

Foaia de Cenei

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Ceneiul este una dintre cele mai vechi așezări din Timiș

Rozalia OZLANȚI, viceprimarul comunei Cenei

La Cenei, sediul primăriei, este cu adevărat locul unde se pregătește cu migală, viitorul comunei. Din respect pentru timpul doamnei viceprimar, Rozalia Ozlanți, am însoțit salutul întâlnirii, cu prima întrebare. Citiți interviul de mai jos și veți vedea că acolo unde există voință, există și drum de mers.

Doamnă viceprimar, să începem cu Ceneiul de mâine, adică cu proiectele.

► Un proiect constă în reabilitarea Căminului Cultural de la Bobda - un proiect foarte important. Acoperișul, partea electrică, schimbarea geamurilor, ușilor, grupurilor sanitare, bucătăria. Bugetul nu-l avem încă stabilit și mai așteptăm puțin, dar nu uităm de acest proiect important. Mai trebuie reabilitat pe exterior, Dispensarul din Cenei și aici avem și sprijinul domnilor doctori și până în iulie o să fie gata. Până în toamnă vrem să finalizăm ce ne propunem acum. În satul Cenei am vrea să asfaltăm Strada Sârbeas-

că, care are cam 1300 de metri. În rest, școlile, grădinițele sunt refăcute, am înlocuit geamurile și ușile, am pus parchet laminat; deci, ce era important am făcut. Noi avem interes, dar nu ne permite bugetul. Am vrea să mai facem un centru civic, dar acest proiect nu este prevăzut pentru acest an, ci pe viitor, din cauza bugetului. Un alt proiect ar fi repararea Monumentului Eroilor din Bobda, deoarece au intrat cu mașina în el și s-a rupt gardulețul ce îl înconjoară.

Aveți vreun proiect care este mai greu de dus la îndeplinire?

► Asfaltarea străzii Sârbești. Pentru un kilometru ar trebui să plătim cam 5 miliarde de lei vechi. Costă destul de mult, dar când ne apucăm să facem, facem de la A la Z, așa cum trebuie. Este semnat deja un contract de execuție între Minister și firma Confort, dar finanțarea a rămas pe dinafară deoarece s-a schimbat Guvernul.

Cum comparați anul 2012 cu puținele zile care au trecut din noul an?

► Până la alegeri a fost o nebuie și o „efervescentă” ca să-i spunem așa, cu campania electorală, cu atacuri urâte, iar după, lumea s-a liniș-

tit. Acum, sperăm să fie bine, liniște și pace.

Cu ce se poate mândri comuna Cenei?

► În primul rând, cu faptul că este una dintre cele mai vechi așezări din Timiș. În rest, eu, împreună cu domnul primar, ne mândrim cu ceea ce am făcut până acum. Niciodată nu ne-a plăcut să promitem că facem ceva, dacă nu am fost siguri că vom face acel lucru. Am iluminat Ceneiul, am reabilitat școlile, grădinițele și multe altele. Din cauza situației financiare nu putem să ne aruncăm în față cu proiectele și cu promisiunile. Asta am vrut să fie și în campania electorală. Corectitudine, nu să bârfim pe unul și pe altul ce nu o făcut și trebuia să facă.

Dacă o să avem sprijin din partea Consiliului Județean și cu banii ce îi avem noi, vrem să mai facem niște trotuare, să asfaltăm străzile din comună și altele, dar nu promitem încă.

Ce le transmiteți cititorilor „Foi de Cenei”?

► Vrem să aibă încredere în noi că vom face tot ce trebuie, la timpul potrivit. Și vreau să știe cetățenii comunei că stăm la dispoziția lor, la orice oră, din zi sau noapte.

INTERVIU REALIZAT DE
ANDREEA VASILIU

Boșca Florin
Guțul Crina
Guțul Cătălin

Marcin Tania
Moroșan Dragana
Mureșan Laura

ȘCOALA CU CLASELE I-VIII, CENEI Clasa Pregătitoare

Prof. Înv. Pr. Gizela Gyöngyi PETROVICI

Guțul Giulia
Kovacs Eduard
Lalescu Miriam

Precup Alex
Stanciu Denisa

Pe lângă activitatea sanitară, cunoscând atât de bine problemele cetățenilor din comună, m-am implicat și în problemele lor obștești...

Alexandra STEFANOV, pensionară în Cenei

După ce am încheiat interviul cu doamna Alexandra Stefanov, am realizat că una e vârsta din suflet și alta cea din actul de stare civilă. Mulți tineri pot fi invidioși pe vitalitatea și dragostea de muncă a acestei doamne a comunei noastre.

Suneți-ne câteva cuvinte despre dumneavoastră, pentru cetățenii care nu vă cunosc.

► M-am născut în 7 noiembrie 1935, județul Arad, comuna Șeitin. În anul 1954 am terminat Școala Medie Sanitară, am fost repartizată în Cenei și de atunci am lucrat la Dispensarul Medical din sat mult timp. Era o muncă destul de grea, mai ales la început, deoarece și pe acea vreme erau greutăți. Salvarea venea foarte greu, fiindcă solicitările erau multe și salvări puține, dar acum, din fericire este mult mai simplu. Momentan sunt pensionară de 20 de ani, dar încă mai ajut oamenii, dându-le medicamente și tratamentele la nevoie.

Vă amintiți un caz medical aparte, pe care ați vrea să-l povestiți pe scurt?

► Îmi amintesc un caz din colonia din Ias, când pe timp de noapte a venit cineva din sat să mă cheme, să ajut o femeie bolnavă - avea o hemoragie mare. Am adus salvarea, dar din păcate doar până la marginea comunei, la gară, a putut să vină. Șoferul a spus că nu intră în colonie pentru că nu va putea să mai iasă. Astfel că a trebuit să o aduc pe femeie la ambulanță, pe o lungime de 2 km, așa cum am putut. Foarte greu a fost la început, dar am răzbit, deoarece Dumnezeu mi-a dat putere. Am fost foarte ambițioasă. Niciodată nu am refuzat pe cineva. Ușa noastră a fost și este mereu deschisă pentru cetățenii care au probleme și știu și cred că eu pot să-i ajut. Nu pot să-i refuz dacă vin cu o urgență, trebuie să-i ajut. Mă gândesc că nu ar mai trebui să fac eu acest lucru, dar nu pot să refuz să nu-i ajut.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE
CORNELIA FLOREA

Din albumul cu poze rare

Minunile iernii

Foaia de Lugoj

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

ORIGINEA TOPONIMULUI LUĞOJ

BRÂNDUȘA UDRIȘTE

Originea toponimului Lugoj a generat în decursul timpului o serie de controverse. Vasile Maniu susține că ar deriva din latinescul „lucus” (dumbravă, pădurice de baltă).

Iorgu Iordan, în „Toponimele românești”, acceptă proveniența numelui din prefixul slav „lug” sau „luh” (pădure de mlaștină) și sufixul maghiar „os”. Lingvistul Simion Dănilă susține însă că numele orașului își are originea în cuvântul „logos” dublet bănățean pentru „rogoz” (plantă iubitoare de apă).

Toate aceste ipoteze fac referire la zonele mlăștinoase ce înconjurau în trecut orașul. Inceputurile așezării pot fi stabilite încă din perioada

neolitică, săpăturile arheologice făcute pe malul drept al Timișului și în zona Dealul Viilor punând în evidență nivele de locuire ale unei populații de păstori și agricultori, încadrate cronologic în mil. IV-III. î. Hr.

Epocile ulterioare sunt reprezentate arheologic prin depozitul de bronzuri descoperit în zona „Mondial” și vestigii din epoca fierului și perioada daco-romană semnalate atât în central orașului cât și în diferite localități din împrejurimi.

Prima atestare documentară certă a localității este făcută, în izvoarele medievale, în anul 1334, când o evidență de zeciuială papală îl amintește pe preotul „Martin de Lucas”. Ca forma iune administrativă, districtul Lugoșului, care îngloba și satele din împrejurimi, datează din anul 1369, când este amintit ca „posessio Lugas”.

POEȚI DE FALĂ AI „LUĞOJULUI”

SĂ-MPLINEȘCE APOCALIPSA

GHEORGHE VUIA

Nu mai vezi oameni pã holge
Azi tot îi mecanizat,
Grâu-l sămeni cu mașana
Și-l aduni motorizat.

Caii is doar dă pãrage
Boii niși nu să mai vãd,
Sã-mplineșce apocalipsa
Vai dã noi! O fi prãpãd.

Tãt așa să vãicãreșce
Moș Doniesie-alu Pãrvan,
Sã crușieșce când auge
Cum gunoaie-un eroplan.

Cu fi șioru-i tot în sfadã
Dã când s-o lãsat dã cai

Și-l amenințã cu iadu
Și cã n-o s-ajungã-n rai.

Niși cu baba nu vorbeșce
Cã îi fierbe pã-aragaz,
Zãșie iel cã cu d-aginsu
Vre să-i facã în nãcaz.

La cãmin nu să mai dușie,
Dã când ăia or adus
Dãn Lugoș pã nãcuratu
Și-n televizor l-or pus.

Iac-așa moșu Doniesie,
Mãnios pã-ntregu sat,
Stã-n cãmãrã pã o buce
Dã cu zori pãnã-nsãrat.

Urbe d'ale noastre

F

Faitã, s.f. (despre animale) = rasã, soi
a se fãlãni, vb. = a se lãuda,
fãrbã, s.f. = vopsea
fãrtai, s.m. = sfert
fest, adv. = neîncetat, întruna
fi acãr, s.n. = caleașcã
fi oc, s.n. = sertar
fi rang, s.n. = perdea la fereastrã
fi șcal, s.n. = avocat
fl eancã, s.f. = gurã
fl eatcã, s.f. = botul măștii - zoomorfe (de caprã, de cerb) folositã la colindat
fl it, s.n. = botul porcului
fl oaștãr, s.n. = loc pavat cu pietre sau cu dale de ciment
folomoc, s.n. = ghemotoc, mototol
foștomoc, s.n. = cãrpã de spãlat vase
fras, s.n. = apoplexie
frusuc, s.n. = micul dejun
a fufl i, vb. = a miroși
a fufui, vb. = a miroși

Rubricã coordonatã de Vasile TODI

CÂRNAȚII BĂNĂȚENI CEI MAI BUNI AU FOST DEGUSTAȚI LA LUĞOJ

ANIA MOSCOVICI

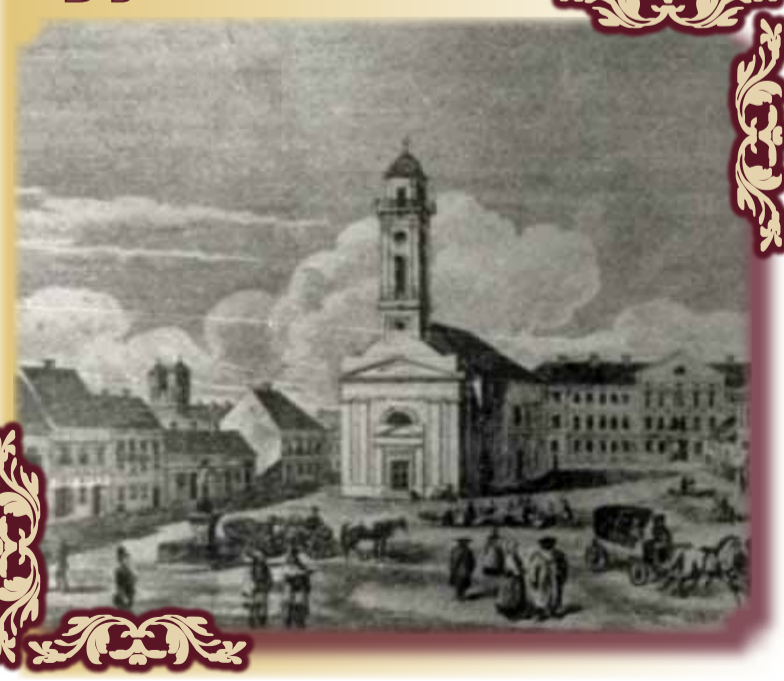
Municipiul Lugoș a găzduit, în premieră, o sărbătoare cu o tradiție de câteva decenii pentru minoritatea germană din Banat, și nu numai: „Degustarea cârnaților bănățeni - Worschkoschtprob”.

Evenimentul, ajuns la cea de-a 33-a ediție și a fost organizat de redactorii săptămânalului în limba germană „Banater Zeitung”, de această dată în parteneriat cu Primăria Lugoș. Evenimentul a avut loc la Restaurantul „Royal” și a reunit 14 producători privați, care au intrat în concurs cu 17 sortimente de cârnați realizați în propria gospodărie pentru consumul propriu, precum și 12 firme producătoare de mezeluri, cu 24 de mostre de cârnați produși pentru comerț.

Printre numeroșii participanți la acest eveniment s-au aflat și consulul Germaniei la Timișoara, Klaus Christian Olasz, și deputații Ovidiu Ganț și Sorin Stragea. Nu a lipsit primarul Lugoșului, Francisc Boldea, și cel mai vârstnic măcelar din Lugoș – Tiberiu Gașpar, de 92 de ani.

Discursul principal i-a aparținut analistului economic Nicolae Țăran, care a abordat subiectul evenimentului din perspectivă economică. Premiul I i-a revenit lui Edwin Zaban, din Lipova, cu un sortiment de cârnați de mistreț. Cei mai buni măcelari au fost recompensați cu diplome și premii constând în aparatură electrocasnică.

Lugoșul de altădată

Foaia de Caransebeș

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

Îmi este drag să lucrez în special cu copiii

Coco GALESCU, viceprimar Caransebeș

Funcția de viceprimar cu prima dragoste... muntele, se împacă excelent! Cel puțin asta demonstrează în fiecare weekend, marele alpinist Coco Galescu. Domnul viceprimar, aproape în fiecare săptămână organizează drumeții, și concursuri pentru cei care iubesc cu adevărat muntele. Care este cea mai recentă competiție pe care ați organizat-o?

► Recent, am organizat două evenimente importante în parteneriat cu membrii Clubului Montan din Caransebeș. Este vorba despre a V-a ediție a Cupei Muntele Mic la slalom uriaș și cea de-a doua etapă a Cupei de Vest la slalom special. Două competiții ideale de a le redeschide participanților pofta spre o aventură plăcută.

Câți oameni au fost interesați de cele două evenimente?

► Îmi face o deosebită plăcere să spun că de la an la an tot mai mulți oameni sunt inte-

resați de acțiunile pe care le organizăm și au prins gustul competiției. Aproximativ 130 de concurenți cu vârste cuprinse între 2-60 de ani

au trecut prin câteva probe interesante. Este vorba despre concursul de schi, Carnavalul costumelor iar Cupa Muntele Mic, s-a încheiat

cu un moment deosebit, un pelerinaj cu torțe la Crucea Eroilor. Seara am organizat o petrecere cu muzică bună în cinstea câștigătorilor.

Și Cupa de Vest la slalom special?

► A fost și ea un real succes. Scopul acestei ediții a fost acela de a reuni cele două masive, într-un eveniment bine organizat. Și eu zic că am reușit! Participanții au plecat de aici cu amintiri foarte frumoase.

În această iarnă ați organizat foarte multe tabere și competiții pentru toate vârstele. Ce va urma?

► Evident alte competiții, drumeții, tabere. Îmi este drag să lucrez, în special cu copiii și pasiunea pe care o simt față de munte este mistuitoare și nu o să renunț niciodată la această latură aventurieră.

INTERVIU REALIZAT DE ANA HODOBAȘA

PSS LUCIAN - DE ȘAPTE ANI PE SCAUNUL EPISCOPIEI CARANSEBEȘ

LUIZA FENEȘAN

Vineri, în data de 8 februarie, s-au împlinit șapte ani de când a fost ales Preasfințitul Părinte Lucian la scaunul episcopal al istoricei Eparhii a Caransebeșului. După ce Preasfințitul Părinte

Episcop dr. Laurențiu a devenit Mitropolit al Ardealului, la Caransebeș a fost ales de către Colegiul Electoral Bisericesc în calitate de episcop Preasfințitul Părinte Lucian Mic, episcop vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei.

Preasfinția Sa a fost la vremea aceea cel mai tânăr dintre episcopii titulari din cuprinsul Bisericii Ortodoxe Române, iar lucrul acesta s-a dovedit a fi o importantă devenire pentru eparhia încredințată.

Tineretea l-a ajutat să realizeze atât proiecte noi, cât și să îndeplinească idealurile visate de înaintașii din scaunul arhieresc de la Caransebeș. Cel mai important deziderat al ierarhilor de la Caransebeș a fost ridicarea unei noi catedrale în orașul de reședință.

Mărețul ideal s-a îndeplinit în data de 12 septembrie 2010, sub arhipăstorirea Preasfințitului Părinte Lucian, dată la care întreg Banatul de Munte a prăznuit sfințirea Catedralei Învierea Domnului.

Drept răsplată, evenimentul s-a bucurat de participarea și binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel - Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române și a unui numeros sobor de ierarhi, preoți și diaconi. Evenimentul din 12 septembrie 2010 a fost, fără îndoială, cea mai importantă realizare petrecută în Episcopia Caransebeșului după întemeierea ei, în anul 1865.

PERSONALITĂȚI ALE MUNICIPIULUI NOSTRU

ȘTEFAN POPA - POPA'S

BIANCA BĂCANU

S-a născut la Caransebeș, la 11 iunie 1955. A fost declarat „cel mai rapid caricaturist din lume” și figurează ca singurul român din Guinness Book World Records (Cartea recordurilor). A început Liceul de Arte Plastice și s-a transferat la Școala Specială de Matematică, obținând locul întâi la Balcaniada de Matematică. A practicat handbalul și atletismul de performanță. La 19 ani a fost descoperit de Henri Coursaget, primul președinte UNESCO. A absolvit Politehnica din Timișoara și Academia de Arte Vizuale din Poitiers, Franța. A creat Academia Popa's, școala românească de caricatură. A publicat caricaturi în principalele ziare și reviste din toată lumea. A câștigat numeroase premii internaționale de caricatură printre care: Marele premiu UNESCO 1979-1983, Marele premiu de la Confolens (France) 1980, Marele premiu la Tokio 1980, Moscova 1983, La Rochelle (France) 1984, La Marianne și Saint Estève (Franța) 1990, etc.

Realizările sale de excepție în domeniul graficii, l-au impus drept una dintre cele mai prestigioase personalități ale artei plastice contemporane.

În Franța, în octombrie 1995, André Baur scria despre Ștefan Popa Popa's că „este o forță a naturii... este singurul om care a fost cu patru secunde mai rapid decât calculatorul”.

„Caricatura este chintesența artelor“ este crezul lui Ștefan Popa Popa's.

Din albumul cu amintiri

Restaurantul gării din Caransebeș, în luna mai, a anului -1908

Foaiia de Bata

„Banatul este patria mea restrânsă” - Sever BOCU ■

OAMENI din ȚARA BANATULUI

BADĒA ION

L-am întâlnit într-o zi frumoasă ca un adevăr care te face liber. Zi de iarnă, cu clopoței la încheieturi. Tânăr, asemeni poetului din celebra poezie „cu rimă bine făcută, încheiată la toți nasturii”:

Sunt tânăr, Doamnă, vinul mă știe pe de rost și ochiul sclav îmi cară fecioarele prin sânge, cum aș putea întoarce copilul care-am fost când carne-mi înflorește și doar uitarea plânge.

Tânăr, badea Ion, soțul colegei mele de cetățenie literară, Delia Micurescu, e tată la două fete, și bărbat vrednic al muierii lui care l-a veșnicit în diamantul cuvântului scris. Și primar este al comunei pe pământul căreia s-a născut

și care l-a ales și reales. Și gospodar destoinic al propriei avuții și vânător. Din această ultimă ipostază, dacă ai răbdare și refuzi să te gândești că nevasta te așteaptă acasă, badea Ion, robot acestei patimi, te poartă, tovarăș, printr-o împărăție de basm, la capătul căreia, înțelegi că niciodată fiarele nu se atacă la adăpătoare și mai ales, că în lumea lor, a animalelor pădurii, există iertare. Oare de ce noi oamenii, uităm adesea, că iertarea deschide ușile Împărăției Cerurilor, căci Tatăl e cel care iartă întâi, iar noi trebuie să-L imităm?

Ce mă fascinează la acest om? Trecerea rapidă, de la faza de gând la aceea de faptă, de la proiectele gândite la cele împlinite. Bata, căci

astfel se cheamă comuna gospodărită de dânsul, are o cu totul altă înfățișare de la înscăunarea sa.

Șederea mea, scurtă dealtfel, la Bata unde au vitejit Mocioneștii, întru apărarea neamului românesc, a fost cu folos sufletesc. Se ascunde ultimul ceas al zilei sub mantia nopții de iarnă și în oglinda din habitacul, văd cum întârzie în poarta casei, petrecându-mă după cum e rânduiala în Țara Banatului, pe primarul comunei Bata, ing. Ion Micurescu și doamna sa. Port alături, un dar prețios: cărțile semnate de scriitoarea Delia Micurescu, soția primarului din Bata, muiera lui badea Ion. Mă-ndepărtez, „iar timpul crește-n urma mea... mă-ntunec!”

VASILE TODI

ISTORIA NOASTRĂ, PENTRU OASPEȚII NOȘTRI

DELIA MICURESCU

Cercetările arheologice întreprinse pe teritoriul comunei Bata, au descoperit urme materiale foarte vechi. Cercetătorii întrevăd aici – date fiind cărămizile găsite cu ștampilele Legiunii a treisprezecea Gemina – existența unui castru care străjuia granițele Daciei romane.

Macheta acestui castru roman care se numea Zadya, găsit ulterior la Bulci, se găsește expusă la Muzeul de istorie din orașul Arad.

Primul document scris referitor la satul Bulci, care aparține comunei Bata, situat la vreo doi km peste luncă, la Malul Mureșului, datează din 1225.

Încă din secolul al XIII-lea, călugării franciscani răspândiți în mănăstiri din Banat, în special cei de la Mănăstirea franciscană „Sfânta Maria” din Radna, au ridicat în Bulci o mănăstire (o abație) cu o biserică imensă, localitatea devenind astfel, un important centru administrativ.

Satul Țela devine, în anul 1737, parohie catolică pentru credincioșii împraștiați în Valea Mureșului, în urma năvălirilor turcești.

Datorită eforturilor depuse de preotul Hilarion Berecki, de căutare și de readucere a urmașilor acelora, care în timpul năvălirilor turcești au fugit din Bulci, în anul 1752 găsim în noul Bulci 28 de familii. Tot în acest an, Bulciul este declarat parohie romano-catolică, iar Țela rămâne o filială a Bulciului.

Părintele Hilarion Berecky este socotit ca întemeietor al Bulciului de astăzi.

Din informațiile comunicate de Szentklaray reținem că „spre sfârșitul secolului al XV-lea, comuna Bata avea un număr de 374 case și o populație de 1477 locuitori de diferite naționalități și religii. Suprafața comunei Bata, inclusiv pădurile de pe hotarele comunei, a fost de 7758 iugăre.

CASE DE LA NOI, LA MUZEUL SATULUI BĂNĂȚEAN

CASĂ TRADIȚIONALĂ (din a doua jumătate a sec. al XVIII-lea)

CARMEN POPESCU

Casa din Bata figurează pe lista monumentelor europene. A fost achiziționată în anul 1951 și a fost construită la început în curtea Castelului Huniade, în intenția de a se crea aici un nucleu de construcții țărănești. În

1970, a fost adusă în perimetrul muzeal de la Pădurea Verde. Este o construcție bicelulară din bârne de lemn, îmbinate la colțuri cu cheutori drepte pe fundație de piatră. Acoperișul este din paie clădite cu furca și călțate cu piciorul. Are prispa continuă la fațada principală, iar pereții interiori sunt lipiți cu pământ și văruiți. Prispă este sprijinită de stâlpi de lemn simpli. Prima încăpăre este camera de locuit, mobilată cu un pat, o masă, o lăvița și două scaune. La capul patului, se află lada de zestre pentru țesăturile prețioase din casă. Lângă masă este pus războiul de țesut la care femeia țesea covoare, ștergarele și piesele de îmbrăcăminte. După ușă se află soba de încălzit din pământ bătut cu gura de foc aflată pe vatra din tindă. În jurul sobei este ruda de lemn pe care se păstrau piesele de îmbrăcăminte, iar la sărbători se așezau pe ștergare scurte, cu un singur capăt decorat, cunoscute sub numele de ștergar de rudă. La ferestre și pe pereți sunt dispuse ștergare decorative țesute, încheiate cu ciucuri policromi și decorate la capete în registre transversale alese în război predominant culoarea roșie. Tinda are vatra focului cu horn deschis, pe care sunt dispuse cazanul de aramă agățat de lanțul țigănesc, vase de gătit din fontă și ceramică (oala de sarme pentru ospete, oala de fierț ciorbă, cratița pentru friptură etc.) În mijlocul tindei se află masa mică de formă pătrată cu patru scaunele în jur. Pe blidar, alte vase de uz gospodăresc din ceramică și lingurarul din lemn perforat, iar în colț covata de pită. Un dulăpior pentru vase este așezat pe peretele exterior. Pe prispă stă parlăul pentru opărit țesăturile albe, iar în curte, sub adăpost, trei cosnite de albie pentru ilustrarea acestei ocupații tradiționale.

ÎNSEMĂRI ÎN ȚARA BANATULUI

Darnă frumoasă. Desfrunzit de griji, asemenea pădurilor ce mă înconjură - pe cine stânjenește un copac despuiat în timpul iernii? - privesc pe fereastră, cristallul fluid al pârâului de dinaintea casei mele, alunecând vesel spre brațele îndepărtate ale Mureșului. De jur-împrejur, creste de munți. Și liniște. Și cerul albăstrui ca o flacără de candelă atinsă de o aripă de înger.

*

Cabalistul Ițac Luria, avea dreptate: „Toate lucrurile pe lumea asta au o menire. Fiece floare, fiecă viețuitoare și, firește, fiecă om. Toate lucrurile și firește toți oamenii au un rost. Nu există nici o iarbă rea care, atunci când e folosită cum trebuie, să nu fie singurul leac care să poată vindeca o anumită boală. Asupra fiecărui fir de iarbă veghează un înger păzitor care-l îndeamnă să crească.”

În casă, flăcările focului se alintă pe Variațiunile pe o temă din Don Giovanni de Chopin, despre care Schumann, ascultându-le, scrisese entuziasmat: „Scoateți-vă pălăria domnilor! Un geniu...”

Mă gândesc deseori, în plimbările mele matinale pe „Luntrășească”, drumul forestier aflat între crestele munților Zărand, la acest poet al claviaturii! „Oare pianul i-a modelat sufletul?... sau dimpotrivă Chopin i l-a transmis pe al său pianului? – se întreba Anton Rubinstein. Răspunsul este foarte simplu: operele sale nu au putut fi produse decât printr-o absorbție completă a unuia de către celălalt”. Chopin; prin Concertul în mi minor, compus la numai 20 de ani, a înobilat arta cântatului la pian, a veacului său. Chopin; la 15 ani primul „Rondo”, la 17 ani „Nocturna în mi minor”, la 18 ani, primele studii, la 19 ani „Concertul în fa minor” la 20 de ani primul vals, la 21 de ani prima baladă, iar la 28, preludiile.

*

Mă reapropii de Deșertul tătarilor, de acest roman de un existențialism abisal, cu gândul imobilizat în apropierea semnificației unei mărturisiri a autorului său Dino Buzzati, privind felul în care se dezvoltă în omul credincios, conștiința laică. Acest scriitor blagocestiv, a murit convins, că dacă sentimentul religios s-a epuizat, aceasta se datorează laturii temporale a Bisericii catolice și greșelilor care au derivat din aceasta. Buzzati, își argumenta aserțiunea, amintindu-l pe Pius al XII-lea, și evenimentele din cel de-al doilea război mondial, denunțând faptul că „dacă papa știa ceea ce se întâmplă atunci la Auschwitz și la Buchenwald, el trebuia să-și ridice glasul într-o condamnare totală, cu orice risc, chiar dacă ar fi fost să fie împușcat și, odată cu el, toți cardinalii. Chiar dacă ar fi ars întreg Vaticanul. Ar fi salvat astfel Biserica, și toți am fi rămas credincioși. Dacă nu s-a întâmplat așa, este semn că a intervenit oportunismul, problema, mai importantă decât orice, a subzistenței. Și unele decăderi ale spiritului se plătesc.”

Sigur, Pius al XII-lea, nu era Kiril Lakota, papa venit din stepele Rusiei, din romanul lui Morris West. El nu s-a putut dovedi nici măcar succesul vrednic al celui care se pregătea cu o clipă înaintea morții, să denunțe delicturile de violență ale contemporanilor săi, papa Pius al XI-lea. Din pricina acestei lașități papale, pe care eufemistic, diplomații Vaticanului o vor numi peste ani

„imparțialitate”, ortodoxismul a umplut cerul de sfinți și Israelul a devenit stat.

*

Dorința de afirmare a unor popoare aflate într-o îndelungată letargie istorică, poate fi cumplită. Nemții, care nu au însemnat nimic până la finele secolului al XIX-lea, au schimbat fața lumii prin urgia celor două războaie mondiale, stârnite de ei.

*

De ce oare păstrăm în amintire, anul, luna, ba chiar și ziua în care ne-am îndrăgostit; dar niciodată... clipa?

*

Ascult la radio „Fii cuminte Cristofor”, de Aurel Baranga. Replica lui Stambuliu, către secretara maestrului, „Am venit ca să-i spun că nu vin”, mă duce cu gândul la versul lui Damian Ureche: „De n-ai să vii, să vii să-mi spui.” Avea dreptate Arghezi, poezii pot fi „desculți”, dar niciodată inculți. De câte ori oare Damian, s-a lăsat încântat de această replică, până a preschimbat-o în vers?

*

Cine mi-a spus că nici o problemă nu este mai importantă decât aceea pe care un bărbat o regăsește noapte de noapte în patul său?

*

Ce ciudat; până și un dezastru poate avea o latură artistică: e fotogenic.

*

Muncile un blestem și munca o binecuvântare? Da, pentru că țelul muncii, este pâinea. „Și a luat Domnul Dumnezeu pe omul pe care-l făcuse și l-a pus în grădina cea din Eden, ca s-o lucreze.”

*

Țara Banatului, va deveni Paradisul Europei, adică va redeveni cea de altădată, abia atunci când locuitorii săi, vor redobândi fantezia italienilor, ordinea șvabilor, patima sârbilor, mândria maghiarilor și precauția evreilor.

*

Dictatorii țărilor mici, trăiesc angoasați de ecuația mussoliniană a numărului înțeles ca putere.

*

O văd și acum: „răstignită” pe pământul reavăn al primăverii, cu ochii verzi ca aura ierbii, cu haine de oraș, evidențiindu-i năucitor formele de aramă, stăpânită de o veselie pe care nu ți-o poate da decât liber-

tatea dobândită genetic, șoptindu-mi convingerea ei onirică: „Vasile, eu sunt inima lumii care râde”. Și era adevărat, pentru că era crezul unei țigănci frumoase. Frumoasă și indiferentă la propria bogăție, trăia încorsetată doar de legile șatrei, legi pe care le ajusta cu dispensii circumstanțiale. „Pentru că niciodată, Vasile, un râu îndiguit, nu va fi mai frumos decât unul care tălăzuiește slobod prin lunci acoperite de flori.”

În 1782, noul împărat Iosif, printr-un decret imperial pentru Banat și Transilvania intitulat „Der Regulazione Zingarorum”, a interzis poporului ei, să mai locuiască în corturi să crească și să dețină cai. Nefericitul, a murit, fără să cunoască libertatea, însoțit toată moartea, de blestemul sibilinic al strămoșilor ei.

Să nu fi știut împăratul, că nici un pământean, fie el și „kaiser”, nu poate îngrădi libertatea celor care se cunună la altarul infinitului?

*

De ce uită omul vechi de zile, că partea lui cea mai bună, e totuși, în fața sa, nu în spate?

*

Unde am întâlnit eu karaimul de la care am învățat că „după Diavol, nu vei avea niciodată un dușman mai înveninat și mai aprig decât un evreu care vrea să rămână evreu?”

VASILE TODI

*

E greu să înveți să mergi înapoi. Poate și pentru că „înapoi”, emoțiile sunt absolute.

*

Mă întorc de la „Viana”, acolo unde a apărut pentru întâia oară, „Luceafărul” lui Eminescu. Viana, cea salvată de urgia otomană de un scriitor: Jan Sobieski. Nu vă mirați, dacă am da crezare lui Tadeusz Zelenski Boy, Sobieski este unul din cei mai interesanți scriitori din secolul al XVII-lea, cu toate că numele lui nu se află în nici un manual de literatură. Ce-a creat? Scrisorile către femeia pe care a iubit-o în asemenea măsură, încât văzându-i suferința, duhovnicul său, preotul Solski, l-a întrebat plângând? „De ce nu pot să-l iubesc și eu pe Dumnezeu tot așa?” Marie d'Arquien, pentru care regele leș, și-ar fi dat chiar tronul, pentru un „teburet” lângă gleznele ei. Nu întâmplător, prima penetrație de influență franceză în Polonia, coincide cu începutul dragostei strănepotului hatmanului Sobieski, pentru această franțuzoaică pe care a polonizat-o pe veci, botezând-o cu numele ușor pervers de Marysieńka.

Viana nu-i un sanctuar, dar fără ea, cultura românească, ar aduce cu o aură lipsită de lumină. Enescu fără Viana, nu ar fi fost Enescu. Valoarea nu se poate naște prin simpla activare neuronală. E nevoie de nițică genă și mereu, de puțină... Vienă.

*

Chiar așa: de ce acolo unde forța minții e chemată să facă diferența, îndeobște câștigă evreii?